

XVII KONFERENCJA **WARSZAWA, 24.11.2023**

PROBLEMY JAKOŚCI POWIETRZA WENĘTRZNEGO W POLSCE

Jakość powietrza wewnętrznego a efektywność energetyczna – – wspólny kierunek przyszłych zmian

Dr hab. inż. Dariusz HEIM, prof. PŁ
Katedra Inżynierii Środowiska, Politechnika Łódzka
Zrzeszenie Auditorów Energetycznych

1

Gdyby cała Polska była blokiem o stu mieszkaniach...

W ilu mieszkaniach nie jest zapewniona minimalna jakość powietrza?

WPROWADZENIE

Źródło: Szlachetna Paczka "Raport o Biedzie 2021"

300GOSPODARKA

Dariusz Heim, Politechnika Łódzka Jakość powietrza wewnętrznego a efektywność energetyczna ...

2

WPROWADZENIE

Nowa wersja EPBD – recast 2023

Article 1

Subject matter

1. This Directive promotes the improvement of the energy performance of buildings and the reduction of greenhouse gas emissions from buildings within the Union, with a view to achieving a zero-emission building stock by 2050, taking into account *the outdoor climatic conditions, the local conditions, **the requirements for indoor environmental quality** and the contribution of the building stock to demand-side flexibility for the purpose of improving energy system efficiency* and cost-effectiveness.

Dariusz Heim, Politechnika Łódzka

Jakość powietrza wewnętrznego a efektywność energetyczna ...

3

WPROWADZENIE

Nowa wersja EPBD – recast 2023

Measures to improve further the energy performance of buildings should take into account climatic conditions, including adaptation to climate change *through green infrastructures*, local conditions as well as *indoor environmental quality, sufficiency and circularity and energy savings, thus promoting more sustainable, inclusive and innovative ways of living in order to adapt to new needs.* ...

... A deep renovation for energy performance purposes is a prime opportunity to address other aspects such as *indoor environmental quality*, living conditions of vulnerable households, *sufficiency and circularity*, increasing climate resilience ...

Member States should support energy performance upgrades of existing buildings that contribute to achieving healthy *indoor environmental quality*, including *healthy and affordable living space*, the removal of asbestos and other harmful substances ...

... The energy performance certificate should also provide information on its primary energy *and final consumption, on its energy needs, on its renewable energy production* on its *greenhouse gas emissions, on its indoor environmental quality, as well as recommendations for the improvement of the Energy performance* ...

Dariusz Heim, Politechnika Łódzka

Jakość powietrza wewnętrznego a efektywność energetyczna ...

4

Efektywność środowiskowa budynków

Przestrzeń zamknięta wirtualnymi granicami

$BEE = \frac{Q \text{ (Jakość)}}{L \text{ (Obciążenie)}}$

Jakość środowiska w danej przestrzeni = $\frac{\text{Oddziaływanie na środowisko poza daną przestrzenią}}$

Granica bilansowa BEE; kryterium oceny pozwalające osiągnąć wysoką jakość budynku przy niskim obciążeniu środowiska

<https://www.ibec.or.jp/CASBEE/>

Dariusz Heim, Politechnika Łódzka Jakość powietrza wewnętrznego a efektywność energetyczna ...

5

Energia vs. jakość powietrza wewnętrznego

Jerzy Sowa - 2012

Klasa z uwagi na zużycie energii

A					⊗						?
B	Budynek bardzo energooszczędny z przeciętną jakością powietrza wew.										
C									⊗		
D	Budynek energooszczędny w stopniu zadowalającym z dobrą jakością powietrza wew.										
E											⊗
F	Budynek z bardzo dobrą jakością powietrza ale nie specjalnie energooszczędny										
G											
	J	I	H	G	F	E	D	C	B	A	

Klasa z uwagi na jakość środowiska wewnętrznego

Dariusz Heim, Politechnika Łódzka Jakość powietrza wewnętrznego a efektywność energetyczna ...

6

Energia vs. jakość powietrza wewnętrznego

Jakość powietrza

Energia

**DLACZEGO WENTYLOWAĆ?
JAK WENTYLOWAĆ?
KIEDY WENTYLOWAĆ?**

**JAKA ENERGIA?
W JAKICH WARUNKACH?
CZY WARTO?**

ENERGIA vs. JAKOŚĆ

Dariusz Heim, Politechnika Łódzka

Jakość powietrza wewnętrznego a efektywność energetyczna ...

7

Inspiracja na podstawie ...

Rynek Instalacyjny, 1-2.2022

POWIETRZE

**Co wiemy,
a co powinniśmy wiedzieć o wentylacji**

POWIETRZE

**Higieniczne podstawy
wentylacji – ewolucja poglądów w Polsce**

prof. dr inż. Paweł Wargoński
International Centre for Indoor Environment and Energy,
Department of Civil Engineering (DTU BYG), Technical University of Denmark

dr inż. Jerzy Sowa
Wydział Instalacji Budowlanych, Hydrotechniki i Inżynierii Środowiska
Politechnika Warszawska

ENERGIA vs. JAKOŚĆ

Dariusz Heim, Politechnika Łódzka

Jakość powietrza wewnętrznego a efektywność energetyczna ...

8

Mit 1 – jakość powietrza wewnętrznego

Powietrze zewnętrzne jest zawsze „czystsze” niż wewnętrzne.

<https://inzynierbudownictwa.pl/centralna-ewidencja-emisyjnosci-budynkow/>

Niezbędna jest odpowiednia filtracja i oczyszczanie nawiewanego powietrza, zaś w skrajnych przypadkach pożądane jest okresowe zmniejszenie lub całkowita rezygnacja z wentylowania pomieszczeń w zależności od różnicy stężenia zanieczyszczeń na przykład dwutlenku węgla lub pyły zawieszony.

JAKOŚĆ POWIETRZA

Dariusz Heim, Politechnika Łódzka

Jakość powietrza wewnętrznego a efektywność energetyczna ...

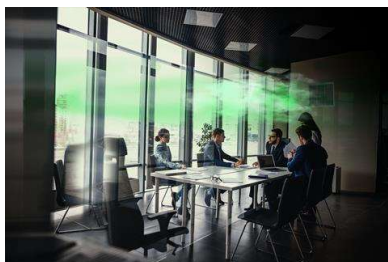
9

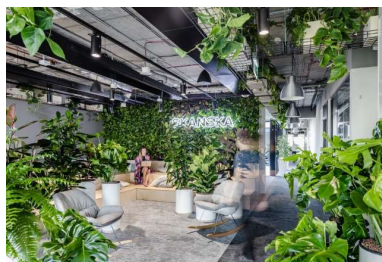
Mit 2 – jakość powietrza wewnętrznego

Powietrze zanieczyszczone należy bezwzględnie usunąć.

<https://www.propertyweek.com>

<https://www.propertydesign.pl>

Istnieją sposoby neutralizacji wielu zanieczyszczeń powietrza w budynku takie jak na przykład rośliny, specjalne farby i powłoki lub urządzenia wychwytyjące i dezaktywujące szkodliwe związki chemiczne.

JAKOŚĆ POWIETRZA

Dariusz Heim, Politechnika Łódzka

Jakość powietrza wewnętrznego a efektywność energetyczna ...

10

Mit 3 – jakość powietrza wewnętrznego

Minimalny strumień powietrza wentylacyjnego jest wytyczną.

Continuous mech. balanced ventilation with heat recovery <small>(flow = bedrooms x 2) person</small>				Example dwellings	ADP (England & Wales)	Supporting Guidance Domestic Ventilation (Scott.)	Passivehouse Guidelines
Minimum demand ventilation	Approved Document F (ADP) (England & Wales)	Supporting Guidance Domestic Ventilation (Scotland)	Passivehouse Guidelines	House (AP) 150 m² 3x bedrm., 1x kitchen, 2x wet rms	Total: 162 m ³ /h (45 l/s) + fresh air for 5 people	Total: 180 m ³ /h (50 l/s) + fresh air for 4 people	Total: 180 m ³ /h (50 l/s) + fresh air for 4 people
Fresh air requirement	18 m ³ /2p, 47 m ³ /h (13 l/s) 28 m ³ /2p, 61 m ³ /h (17 l/s) as per overall: 38 m ³ /AP, 76 m ³ /h (21 l/s) 48 m ³ /SP, 96 m ³ /h (26 l/s) 58 m ³ /AP, 116 m ³ /h (32 l/s) 68 m ³ /7p, 136 m ³ /h (38 l/s)	No consideration for occupancy	2P: 60 m ³ /h (17 l/s) 3P: 90 m ³ /h (25 l/s) 4P: 120 m ³ /h (33 l/s) 5P: 150 m ³ /h (42 l/s) 6P: 180 m ³ /h (50 l/s) 7P: 210 m ³ /h (58 l/s)	House (AP) 100 m² 2x bedrm., 1x kitchen, 1x wet rm	Total: 108 m ³ /h (30 l/s) + fresh air for 2 people	Total: 120 m ³ /h (33 l/s) + fresh air for 4 people	Total: 180 m ³ /h (50 l/s) + fresh air for 4 people
Fresh air per room	Distributor evenly among the supply rooms	Distributed according to size of supply rooms	Single brm.: 20 m ³ /h (5.5 l/s) Double brm.: 40 m ³ /h (11 l/s)	House (AP) 50 m² 2x bedrm., 1x kitchen, 1x wet rm	Total: 54 m ³ /h (15 l/s) + fresh air for 2 people	Total: 60 m ³ /h (17 l/s) + fresh air for 2 people	Total: 120 m ³ /h (33 l/s) + fresh air for 4 people
Exhaust air requirement	No consideration for extract requirements	No consideration for extract requirements	Kitchen: 44 m ³ /h (12 l/s) Bathroom: 21 m ³ /h (5.8 l/s) Laundry: 15 m ³ /h (4 l/s) WC: 15 m ³ /h (4 l/s)	Minimum 500 m³/h 5x bedrm.: kitchen: 7x wet rms	Total: 540 m ³ /h (150 l/s) + fresh air for 18 people	Total: 675 m ³ /h (188 l/s) + fresh air for 22 people	Total: 270 m ³ /h (75 l/s) + fresh air for 12 people
Air exchange rate (min.)	Per m ² floor area: 1.58 m ³ /h (0.3 l/s) = 0.43 - 0.45 ach/h	0.5 ach/h (room volume up to 3m height taken into consideration)	0.5 ach/h (room volume up to 2.5m height taken into consideration)		Poor IAD (too dry)	Very Poor IAD	Good IAD

<https://www.paulheatrecovery.co.uk/heat-recovery-explained/standards-for-domestic-ventilation-rates-in-comparison/>

Obowiązujące obecnie wymagania odnośnie minimalnej ilości powietrza wentylacyjnego wymagają weryfikacji z uwagi na nowe rozwiązania materiałowe, technologiczne oraz zmianę stylu życia, w tym m.in.:

- stosowanie materiałów o: obniżonej emisji szkodliwych związków chemicznych, niskiej zdolności absorpcji i wtórnej emisji, a także powłok zmywalnych i łatwych w utrzymaniu czystości,
- zmianę stylu życia, w tym czas przebywania w przestrzeniach zamkniętych,
- wyeliminowaniu spalania paliw w pomieszczeniach (np. paleniskach otwartych).

Dariusz Heim, Politechnika Łódzka

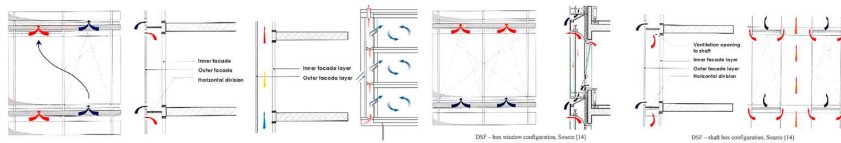
Jakość powietrza wewnętrznego a efektywność energetyczna ...

Mit 4 – energia

Powietrze zewnętrzne jest zawsze źródłem strat lub zysków.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1364032116001866#0020>

Intensywność wentylacji można dostosować do parametrów cieplnych powietrza zewnętrznego, pamiętając że:

- powietrze wentylacyjne poddane pasywnej obróbce termicznej (DSF) może stanowić okresowe źródło ciepła w sezonie ogrzewczym,
- okresowe intensywne przewietrzanie budynków (nocna wentylacja) w lecie może zmniejszyć lub wyeliminować zapotrzebowanie na chłód.

Należy rozważyć inne czynniki takie jak: uwarunkowania klimatyczne i pojemność cieplna budynków świadczące o zdolności budynku do pasywnego, powietrznego ogrzewania lub chłodzenia.

Wpływ zmian klimatu, w tym cieplejsze/chłodniejsze zimy/lata, fale upałów.

Dariusz Heim, Politechnika Łódzka

Jakość powietrza wewnętrznego a efektywność energetyczna ...

Mit 5 – energia

Warto zmniejszyć strumień powietrza wentylacyjnego.

<https://commercial.phius.org/service/do-tight-buildings-cause-mold>

Koszty związane z leczeniem chorób i remontami budynków w tym koszty:

- remontów spowodowane zagrzybieniami,
- leczenia chorób układu oddechowego,
- wynikające z absencji chorobowej lub niższej wydajności pracy, mogą przekroczyć osiągnięte oszczędności kosztów energii.

ENERGIA

Dariusz Heim, Politechnika Łódzka

Jakość powietrza wewnętrznego a efektywność energetyczna ...

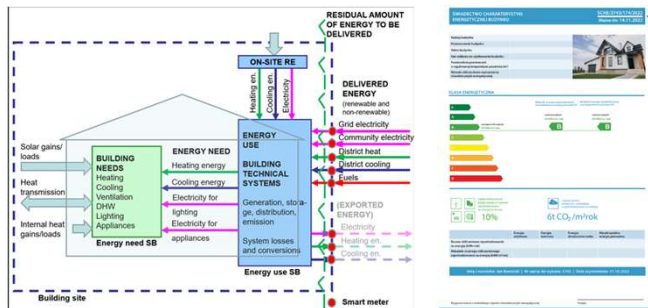
13

Mit 6 – energia

Odzysk ciepła zawsze przyniesie oszczędność energii.

<https://www.rehva.eu/rehva-journal/chapter/the-epbd-recast-how-to-come-to-a-transparent-and-fair-zeb-definition>

W skrajnym przypadku, w zależności od metodyki, pewne działania jak na przykład wprowadzenie systemu wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła może zwiększyć zapotrzebowanie na energię pierwotną. Jest to efektem:

- zmiany podejścia do sposobu oceny efektywności energetycznej (EU->EP),
- rozwoju i popularyzacji odnawialnych źródeł energii i ich integracji z budynkami.

ENERGIA

Dariusz Heim, Politechnika Łódzka

Jakość powietrza wewnętrznego a efektywność energetyczna ...

14

Energia vs. jakość powietrza wewnętrznego

Jerzy Sowa - 2012

Klasa z uwagi na zużycie energii

PODSUMOWANIE	A																			⊗
	B									Zero-energetyczny budynek z bardzo dobrą jakością powietrza										
	C																			
	D																			
	E																			
	F																			
	G																			
		J	I	H	G	F	E	D	C	B	A									
Klasa z uwagi na jakość środowiska wewnętrznego																				

Dariusz Heim, Politechnika Łódzka

Jakość powietrza wewnętrznego a efektywność energetyczna ...

15

Zdolność adaptacji do przyszłych zmian

HOW SUSTAINABLE BUILDINGS are #BuildingResilience to climate change and for people and economies

17 United Nations Goals

GOAL 17: Partnerships for the Goals
Sustainable buildings and cities are created through powerful partnerships that enhance knowledge sharing and ambition across the three pillars of sustainability – planet, people and economies.

WorldGBC's strategy – Sustainable Buildings for Everyone, Everywhere – supports the Sustainable Development Goals to accelerate an inclusive, resilient and net zero built environment.

KONCEPCJE I KIERUNKI

GOAL 8: Decent Work and Economic Growth
The construction industry and infrastructure can create jobs, fuel real and smart growth, and build a low-carbon economy.

GOAL 9: Industry, Innovation and Infrastructure
Sustainable buildings and cities provide sustainable and high-quality urban and regional infrastructure that promotes economic development, human welfare and climate operation as part of a circular economy.

GOAL 12: Responsible Consumption and Production
Sustainable buildings are circular buildings that actively reduce the impact on resources by the regeneration of resources and natural systems.

GOAL 3: Good Health and Well-being
Sustainable buildings and cities promote human health by providing people with clean, healthy and safe air, water, and food, and protecting people from heat stress, building and construction threats.

GOAL 6: Clean Water and Sanitation
Sustainable buildings can protect scarce water resources, improve water efficiency and reduce water losses, and enhance water quality and sanitation.

GOAL 7: Affordable and Clean Energy
Sustainable buildings provide access to affordable, reliable and clean energy by prioritizing energy efficiency and low- or zero-carbon energy sources.

GOAL 10: Reduced Inequalities
Sustainable buildings protect human health and promote a decent standard of living across the lifecycle, from quality employment and human rights for construction and material workers, to ensuring energy benefits and ensuring affordability and comfort in operational buildings.

GOAL 11: Sustainable Cities and Communities
Sustainable cities provide access to high-quality housing and public infrastructure to all citizens, promoting harmonious, resilient and inclusive urban development.

GOAL 7: Affordable and Clean Energy
Sustainable buildings ensure access to affordable, reliable and clean energy by prioritizing energy efficiency and low- or zero-carbon energy sources.

GOAL 13: Climate Action
Considering the importance of the longevity of buildings, sustainable buildings seek work strategies, individual buildings to decarbonize such resources and infrastructure, and incorporate future-proofing mechanisms to improve resilience and adaptation to future climate change.

GOAL 15: Life on Land
Sustainable buildings provide access to nature for everyone and enable nature-based solutions that enhance resilience and support biodiversity and ecosystem services.

source: <https://www.worldgbc.org/>

Dariusz Heim, Politechnika Łódzka

Jakość powietrza wewnętrznego a efektywność energetyczna ...

16

Zmiany klimatu

KONCEPCJE I KIERUNKI

A futuristic building in the desert - fresplit.com

Wayo floating city-hotel project Lazzarini Design

The upper block with cabins, dining and living spaces - bbc.com

NCaved house - architonic.com

Dariusz Heim, Politechnika Łódzka

Jakość powietrza wewnętrznego a efektywność energetyczna ...

17

Zmiany ekonomiczne

KONCEPCJE I KIERUNKI

https://www.cocoonmodules.com

IKEA Tiny House

https://ceylon.today.pl

Dariusz Heim, Politechnika Łódzka

Jakość powietrza wewnętrznego a efektywność energetyczna ...

18

Zmiany społeczne

The Dementia Friendly Home

Apartment interiors - Salinas, Spain

<https://www.archdaily.com>

Dariusz Heim, Politechnika Łódzka

<https://bregroup.com/expertise/resilience/ageing-population/>

Jakość powietrza wewnętrznego a efektywność energetyczna ...

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Dariusz Heim, Politechnika Łódzka

Jakość powietrza wewnętrznego a efektywność energetyczna ...